

Overweging 24-01-2016 Zondag oecumene.

n.av. Lk. 1,1-4; 4,14-21

Welkom.

Fijn dat u er weer bent. Wij hebben elkaar nodig om de goede weg door het leven te vinden. Daar blijven we mee bezig, van dag tot dag.

Vandaag wordt de bidweek voor de eenheid onder christenen afgesloten. Zo heette die in het verleden. We kunnen beter spreken van de week van de oecumene. En dan is de vraag aan ons gericht vanuit het evangelie: hoe gaan we daarmee om? Vandaag, morgen.

'Oecumene' betekent: wat over de hele aarde gaat, wat geldt voor de hele bewoonde wereld. Het slaat dus niet alleen op de christelijke kerken in hun onderlinge verdeeldheid. Dat zou een beperking zijn van de betekenis, en, zoals we zullen zien; ook van de oproep vanuit het evangelie van Jezus van Nazareth. Het streven naar onderlinge eenheid, naar vreedzaam samenleven met respect voor ieders eigenheid, ieders geloofsovertuiging of levensbeschouwing bedoelen wij als we het hebben over oecumene. Zo heeft Jezus dit bedoelt, en hij vertolkt het woord Gods, de wil van de Vader.

In de overweging zullen we daar nader op ingaan.

Overweging.

De lezingen van vandaag geven weinig of geen directe aanknopingspunten voor de oecumene. De lezing van het evangelie die u zojuist gehoord hebt kan ons op het spoor brengen. Jezus weet zich gezonden door de Geest Gods om een blijde boodschap te verkondigen. De boodschap van het Rijk Gods. De evangeliën gaan eigenlijk nergens anders over: Gods bedoeling met ons mensen wil tot gelding komen over de hele mensheid: vrede met elkaar, respect en aandacht voor elkaar, iedere mens beschouwen en behandelen als gelijke, omdat we allemaal kinderen van God zijn.

Zo was het niet ten tijde van Jezus. De Joodse wet met zijn talloze bepalingen, de tempelcultus, de machtsuitoefening van de Joodse hiërarchie: het waren evenzovele belemmeringen voor de armen, de ongeletterden, de mannen en vrouwen aan de zelfkant van het leven om voor vol aangezien te worden, om erbij te horen. Zij waren de uitgestotenen van de samenleving. Dat Jezus zich uitdrukkelijk eerst en vooral tot hen richtte behoort tot de kern van zijn leer en levenswijze. "Ook zij zijn kinderen van Abraham," zegt hij ergens; m.a.w. ook zij behoren tot het Verbond dat God met zijn volk sloot. En hij verkondigde deze boodschap met gezag, persoonlijk sprekend als de woordvoerder van de Vader. Geen wonder dat hij weerstand en ongeloof opriep. Het was een inbreuk op de bestaande maatschappelijke ordening, en met name de heersende elite verzette zich meer en meer tegen hem en stookte het volk tegen hem op. Het is ook niet niets, opkomen voor de verschoppelingen, voor het uitschot van de samenleving. "Zij waren verbaasd over zijn leer," wordt er vaak vertaald. Het oorspronkelijke Griekse woord betekent: zij werden van hun stuk gebracht.

Waar haalt hij het vandaan, werd er gezegd, hij is toch ook maar een mens als wij. In Nazareth, zijn woonplaats, werd hij bijna in de afgrond gestort. Op een bepaald moment komen zijn verwanten hem halen, want ze vinden dat hij zijn verstand verloren heeft, lezen we bij Markus. Zijn leer en zijn handelwijze betekenden dan ook een breuk met de bestaande opvattingen, met de prioriteit van het eigenbelang. En als je aan de portemonnee van mensen komt, aan hun vastgeroeste opvattingen en hun gezapige levensgewoonten, komen ze in verzet. Zoals de verstoorders van de voorlichtingsavonden over het vluchtelingenprobleem. Jezus zelf wist goed dat dit zou gebeuren. Hij zei: "Denkt niet dat ik vrede ben komen brengen op aarde; ik ben geen vrede komen brengen maar het zwaard. Tweedracht ben ik komen brengen tussen een man en zijn vader, tussen dochter en moeder, schoondochter en schoonmoeder; en iemands huisgenoten zullen zijn vijanden zijn."

Dat gebeurt als wij het belang van de ander uit het oog verliezen. Als wij anderen minderwaardig vinden omdat ze anders zijn dan wij, omdat ze homo zijn of tot een andere kerk behoren, of van een ander ras zijn. Zo zijn er veel manieren om onderscheid te maken, veel muren waarbinnen wij ons opsluiten omdat wij beter zijn en niet benadeeld willen worden door die minderwaardigen. Alles wat scheiding brengt is uit de boze. Zelfs de kerkelijke instituten zijn belemmeringen om elke naaste lief te hebben als jezelf. Daarom gaat oecumene niet alleen over eenwording van christelijke kerken. Het woord Gods, in het bijzonder door Jezus aan ons voor gehouden, laat ons geen enkele mogelijkheid om wie dan ook uit te sluiten van onze aandacht, ons respect.

Onze Vader in de hemel is de Vader van alle mensen. Hij laat het regenen over wie **wij** onderscheiden als goeden én slechten.

Mogen wij zijn Naam heiligen, dat is: zijn woord tot gelding laten komen, Hem laten heersen op aarde, zijn wil laten geschieden.

Wij weten waaraan wij toe zijn met zijn woord. En hoe wij daarmee omgaan in onze samenleving. Laat het ons bescheiden maken.

Nijmegen, 24 januari 2016

pastor Jan Zuiker, assumptionist